

СЕКЦІЯ 1 - УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ: НАЦІОНАЛЬНА ТА СВІТОВА ПРАКТИКА

АЛЕКСАНДРОВА В.О., ст. викладач, м. Харків, НТУ «ХПІ»
КАЛЮЖНА К.Ю., студентка, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ОБЛІК І АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У РОЗРІЗІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна економічна ситуація зумовила необхідність докладного вивчення фінансового стану кредитних організацій, тому банки, в силу свого особливого положення, вимагають особливо пильної перевірки. В надійності фінансового стану банку заінтересовані не лише засновники, але й клієнти, кредитори і вкладники. Як підприємства, так і населення прагнуть обрати найбільш стабільний банк та визначити перспективи подальших с ним взаємовідносин.

В той же час потрібно відзначити, що аналіз кредитної установи стороннім спостерігачем супроводжується деякими перепонами. Особливо дана проблема актуальна для України, в котрій банківська сфера відрізняється досить високим рівнем непрозорості фінансової звітності. Класичні схеми фінансового аналізу представляють собою доступ до широкого спектру внутрішньої інформації, однак на практиці спостерігач має змогу використовувати данні з офіційно публікованої звітності.

Сучасний етап розвитку банківської системи характеризується певними кризовими явищами, які супроводжуються поступовим зниженням числа комерційних банків і вимагають вдосконалення та розробки принципово нових підходів до управління даною сферою діяльності, спрямованих на формування та забезпечення успішної реалізації конкурентної тактики і стратегії банків. Ефективного управління можна досягти за наявності повної і точної інформації щодо формування ресурсів та їх розміщення, фінансових результатів і можливих ризиків.

Згідно Закону України «Про банки і банківську діяльність», фінансові установи самостійно організовують облік у відповідності з внутрішньою обліковою політикою.

На даний момент Україна використовує в національній

системі обліку інтернаціональну модель, тобто в основу національної банківської системи покладені міжнародні стандарти обліку.

Існує значна кількість опублікованих робіт вітчизняних і зарубіжних економістів, присвячених вивченню проблеми впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. Ф.Ф. Бутинець вважає, що застосування МСФЗ є недоцільним, адже це може призвести до плутанини в обліку майна та фінансових результатів; С.Ф. Голова визнає максимальне зближення національних стандартів з міжнародними важливою метою, але стурбований серйозними проблемами, що виникають у процесі впровадження МСФЗ; В.М. Пархоменка наголошує на необхідності адаптації стандартів до вітчизняних реалій; Г.Г. Кірейцева наполягає на збереженні національних інтересів, вважаючи, що МСФЗ зорієнтовані на задоволення потреб глобальних виробництв, та інших вчених; Н.З. Яцишина зазначає, що МСФЗ – це гнучка, динамічна система, котра відіграє позитивну роль у вдосконаленні національного бухгалтерського обліку та фінансової звітності й інтеграції України у світове співтовариство. Водночас, на нашу думку, значна кількість проблемних питань залишається поза кадрами наукової уваги.

При веденні обліку згідно МСФЗ виникає три проблеми. Перша проблема полягає у відсутності достатньої кількості кваліфікованих спеціалістів, які розуміють і можуть застосовувати МСФЗ. На сьогоднішній день мало практикуючих бухгалтерів розуміють дані нововведення, а молоді, сертифіковані на МСФЗ спеціалісти, не обов'язково будуть більш професійними. Таким чином, в банківських установах виникає питання повторного навчання персоналу, яке засновники не охоче фінансують.

Друга проблема носить методологічний характер, а саме, чи потрібно МСФЗ вносити в нормативну базу обліку як національний стандарт і застосовувати прямо, чи розробити свої національні стандарти, тим самим трансформувати МСФЗ.

Третя проблема – проблема організації, котра може виникнути після вибору реформування системи. Таким чином, відбуватиметься вибір професійного чи державного регулювання обліку.

Ведення обліку значною мірою впливає на фінансову звітність, котра є основним джерелом отримання інформації про явища і процеси, які відбуваються в банківському секторі країни.

Аналіз фінансової стійкості кредитної організації слід проводити на основі системи фінансових показників, які розраховані по даним опублікованої звітності.

Для різних категорій користувачів фінансової звітності банку інтерес будуть представляти різні аспекти його діяльності. Так, для засновників інтерес полягає у прибутку установи. Для вищого банку – відповідність економічних показників банку уставленим нормативам. Без глибокого аналізу фінансового стану комерційних банків Національний банк України не має змоги в повній мірі забезпечити регулюючу та контрольну функцію. Для контрагентів на ринкові міжбанківського кредитування велике значення має ліквідність банку. Для кредиторів і вкладників – надійність банку, котра характеризується об'ємом власних засобів і співвідношенням їх з валютою балансу, котра визначає стійкість банк в цілому. Для клієнтів ілюструють об'єм і якість послуг, які пропонує банк.

Зміна даних показників в динаміці можуть своєчасно виявити негативні тенденції діяльності банку. Менеджер кредитної організації оцінює ризики й можливості збільшення доходної частини балансу банку на основі внутрішніх систем. Сторонній спостерігач не має змоги здійснювати аналіз даного рівня, використовуючи лише опубліковану інформацію, тому він займається аналізом структури статей форми звітності, динаміки ключових статей форми звітності й окремих напрямків діяльності банку.

Одним з найважливіших напрямків розвитку банківського аналізу є автоматизація. Основним наслідком автоматизації є можливість для аналітика сконцентрувати свої зусилля не на виконанні рутинних розрахункових процедур, а на вдосконаленні методики. Автоматизація аналізу фінансового стану банку практично реалізується у 2 типах програм: спеціалізовані програмні комплекси і програми загального призначення (MS Excel). Спеціалізовані програмні комплекси надають користувачам безліч переваг, але вони досить дорогі і часто складні в експлуатації. Таким чином, кожен банк повинен вирішити досить складну проблему вибору між цими двома типами програм для оптимальної автоматизації аналітичної служби.

Перспективи розвитку аналізу фінансового стану комерційного банку зв'язуються з розвитком методик аналізу, автоматизацією, переходом українських банків на міжнародні

стандарти фінансової звітності, підвищенням прозорості кредитних організацій, розвитком і зміцненням банківського аудиту. Тому аналіз фінансового стану банку слід розуміти як діяльність, котра направлена на подолання диспропорції інформації між зовнішніми і внутрішніми користувачами.

Список літератури: **1** Барановський О.І. Регулювання і нагляд у банківській сфері: quo vadis // Вісник Національного банку України.– 2011.– №7. – С. 3–10 **2.** Облік і аудит у банках: Навчальний посібник / О.Г. Коренева, Н.Г. Слав'янська, Н.Г. Євченко, О.В. Карпенко; За ред. О.Г. Кореневої, Н.Г. Слав'янської. - Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007. – 493 с. **3.** Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/lows/main.cgi?nreg=2121-14. **4.** Бутинець Ф. Ще раз про бухгалтерський облік як науку / Ф. Бутинець // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 10. – С. 20. **5.** Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С.Ф. Голов. – К. : МІМ; Центр учбової літератури, 2007. – 522 с. **6.** Пархоменко В. Финансовая отчетность по международным стандартам [Електронний ресурс] / В. Пархоменко // Вестник налоговой службы Украины. – 2012. – № 11. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/944>. **7.** Кірейцев Г. Роль бухгалтера і аудитора у процесах мінімізації невизначеності як основи кризових явищ / Г. Кірейцев // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – № 3. – С. 33–35.